

การประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์กับวารสาร Ramathibodi Medical Journal Application of Online Media on Ramathibodi Medical Journal

นวลพรรณ ชำนิ^{1*} อนันตญา ขจัดโรคา¹ และ กัญญาภัค สระแก้ว¹
Nuanphan Chamni^{1*}, Anantaya Kajadroka¹ and Kanyaphak Sakaew¹

บทคัดย่อ

วารสาร Ramathibodi Medical Journal (RMJ) หรือ รามาธิบดีเวชสาร จัดทำโดยคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และผลงานทางวิชาการทางการแพทย์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ โดยเริ่มจัดทำวารสารในรูปแบบตีพิมพ์เป็นรูปเล่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 และได้มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ.2553 วารสารได้เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre, TCI) จากนั้นได้พัฒนาเว็บไซต์วารสารเพื่อเผยแพร่บทความออนไลน์รวมถึงการใช้ระบบส่งบทความตั้งแต่ปี พ.ศ.2559

ต่อมาในปี พ.ศ.2560 วารสารได้เริ่มเผยแพร่เนื้อหาโดยสรุปด้วยรูปภาพนำเสนอข้อมูล (infographics) บนสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เพจเฟซบุ๊ก (Facebook Page) และเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกูเกิลสคูลาร์ (Google Scholar) ซึ่งการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ดังกล่าวนี้ช่วยเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์วารสารและเผยแพร่บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ส่งผลให้บทความได้รับการอ้างอิงเพิ่มขึ้น และทำให้วารสารได้รับความสนใจจากผู้นิพนธ์และผู้อ่านเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: รามาธิบดีเวชสาร; การพัฒนาวารสาร; สื่อออนไลน์

^{1*} งานบริการวิชาการ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

^{1*} Academic Affairs, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

* Corresponding Author: E-mail: nuanphan.cha@mahidol.ac.th

Abstract

Ramathibodi Medical Journal (RMJ), sponsored by the Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, is the scholarly journal in the field of health sciences research, covering clinical medicine and related topics of medical sciences. RMJ productions has been published in print format since 1978, with quality continuously being developed. Since 2010, RMJ has been indexed in the electronic journal database system of the Thai-Journal Citation Index Centre (TCI). RMJ's official website has been developed, featuring with online articles and a submission system since 2016.

In 2017, RMJ began publishing summarized contents with infographics on social media, such as Facebook Page and indexing on Google Scholar. Utilizing these online platforms help promote the journal and its published articles, increase citations, and garner more attention from authors and readers.

Keywords: Ramathibodi Medical Journal; Development of Journal; Online Media

บทนำ

วารสาร Ramathibodi Medical Journal (RMJ) หรือรามาทิ บดีเวชสาร จัดทำโดยคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้งานบริการวิชาการ สังกัดสำนักงานวิจัยวิชาการ และนวัตกรรม จัดเป็นวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ (health sciences) (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย, 2565) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และผลงานทางวิชาการทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ทั้งในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สหวิทยาการ เทคโนโลยีสาธารณสุข และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยมีกำหนดการเผยแพร่วารสารเป็นประจำทุก 3 เดือน หรือ 4 ฉบับต่อปี

วารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้ริเริ่มการจัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2521 ภายใต้การกำกับดูแลและบริหารจัดการของบรรณาธิการวารสารตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (กัญญาภัค สระแก้ว และคณะ, 2562) ได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการมาเป็นเวลานานกว่า 45 ปี โดยเริ่มจากการจัดทำเป็นสิ่งพิมพ์รูปเล่มวารสาร และเมื่อมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ

เข้ามาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งในสังคมยุคปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการเข้าถึงข้อมูลและเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อเผยแพร่ข้อมูลหรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ผู้ใช้งาน (user) ให้ความสนใจได้โดยสะดวกและรวดเร็ว หากสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เกิดประโยชน์ จะช่วยสนับสนุนพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วารสาร Ramathibodi Medical Journal จึงได้มีการพัฒนาคุณภาพวารสารอย่างต่อเนื่องและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานวารสารนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ การพัฒนางานวารสาร Ramathibodi Medical Journal โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการงานวารสาร การพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์วารสาร การประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ด้วยเพจเฟซบุ๊ก (Facebook Page) และการพัฒนาวารสารด้วยกูเกิลสกูลาร์ (Google Scholar) เพื่อสร้างแรงจูงใจและนำเสนอแนวคิดการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่วารสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านวารสารวิชาการในประเทศไทย

การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวารสาร

วารสาร Ramathibodi Medical Journal มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพวารสารให้ได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารไทย จึงได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre, TCI) โดยในปี พ.ศ. 2553 วารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้รวบรวมสิ่งพิมพ์รูปเล่มวารสารย้อนหลัง 3 ปี จำนวน 12 เล่ม จัดส่งไปยังศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยเป็นครั้งแรก เพื่อนำข้อมูลวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย และจัดทำเว็บไซต์ของวารสารภายใต้การจัดการของงานบริการวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้ชื่อโดเมน (domain name) หรือชื่อเว็บไซต์ (website) คือ www.ramamedj.com ซึ่งเว็บไซต์ดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลสำหรับสืบค้นข้อมูลบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร ซึ่งยังไม่ได้บรรจุระบบการจัดการวารสารแบบออนไลน์ (online submission) ผู้ที่สนใจส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร สามารถส่งบทความโดยนำส่งเอกสาร (hard copy) มายังสำนักงานวารสาร หรือจัดส่งไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (soft file) ของบทความมาด้วยอีเมล (e-mail) ของวารสาร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 วารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้เริ่มมีการนำข้อมูลวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับชาติ (Thai Journal Online) หรือระบบ ThaiJO เป็นระบบการจัดการและตีพิมพ์วารสารวิชาการในรูปแบบวารสารออนไลน์ ผู้ใช้ระบบสามารถเข้าใช้งานได้เพียงเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถสร้างเว็บไซต์วารสารและมีระบบการจัดการวารสารแบบออนไลน์ โดยมีขั้นตอนประกอบด้วย การส่งบทความ (submission) การประเมินบทความ (review) การตรวจพิสูจน์อักษรและจัดรูปแบบบทความ (copyediting) การจัดเตรียมต้นฉบับเพื่อการตีพิมพ์ (production) และการเผยแพร่บทความ (publication) โดยวารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้เริ่มนำระบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้และจัดทำเว็บไซต์ของวารสารภายใต้การจัดการของศูนย์ดัชนี

การอ้างอิงวารสารไทย ซึ่งในขณะนั้นชื่อเว็บไซต์คือ <https://www.tci-haijo.org/index.php/ramajournal> ทั้งนี้ การใช้งานระบบการจัดการวารสารออนไลน์ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้งาน โดยผู้จัดทำวารสารสามารถสร้างเว็บไซต์วารสารที่มีรูปแบบการแสดงผลตามมาตรฐานสากล มีโปรแกรมเสริม (plugins) ช่วยสนับสนุนการทำงาน ลดการใช้กระดาษ สามารถทำงานบนเว็บไซต์ผ่านการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีระบบการจัดการวารสารแบบออนไลน์ที่ได้มาตรฐาน กระบวนการพิจารณาบทความมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น สร้างความน่าเชื่อถือให้กับวารสาร และเป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของงานวารสารสำหรับผู้ที่สนใจส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถส่งไฟล์บทความ ส่งข้อความ หรือติดต่อสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ ช่วยประหยัดเวลา ลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง สามารถสืบค้น และติดตามผลการพิจารณาได้ด้วยตนเองตลอดเวลา

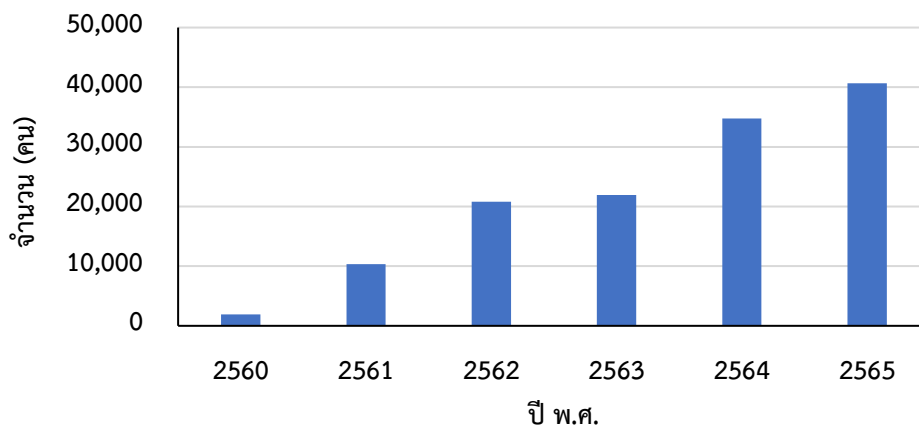
การพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์วารสาร

ในปี พ.ศ. 2560 วารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้บรรจุเจ้าหน้าที่งานวารสารเพิ่มขึ้นจำนวน 2 คน เพื่อช่วยให้การบริการและการบริหารจัดการกระบวนการจัดทำวารสารมีความคล่องตัว ปรับปรุงข้อมูลวารสารในฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับชาติ รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์วารสารให้ครบถ้วนสมบูรณ์และมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่วารสารเข้ารับการอบรมการใช้งานระบบการจัดการวารสารไทยในระบบออนไลน์ ThaiJO จากนั้นได้เริ่มการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์วารสาร โดยบรรจุข้อมูลบทความย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 การปรับแต่งเนื้อหา (content) บนเว็บไซต์ให้มีคุณภาพและมีประโยชน์เพียงพอต่อผู้ใช้งาน การจัดวางข้อมูลต่าง ๆ (layout) บนเว็บไซต์ให้เหมาะสมกับการแสดงผลบนเว็บไซต์ เพิ่มข้อมูลระบบนำทาง (navigation) ในตำแหน่งเมนูด้านบนของเว็บไซต์ เพิ่มรูปภาพประกอบหรือรูปสัญลักษณ์โดยตั้งค่าให้ปรับขนาดอัตโนมัติเหมาะสมกับหน้าจอแสดงผล (Lepage & Andrew, 2022) รูปแบบ

สีและขนาดตัวอักษรสำเร็จรูปจากตัวเลือกปรับแต่ง การแสดงผล (Bootstrap theming) โดยระบบ ThaiJO ได้ถูกออกแบบมาให้มีการแสดงผลบนเว็บไซต์ที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับทุกขนาดหน้าจอทั้งการใช้งานบนคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟน (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย, 2560) ปัจจุบันเว็บไซต์วารสารคือ <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ramajournal> จากการพัฒนาปรับปรุงเว็บไซต์และการนำข้อมูลวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ทำให้มีผู้เข้าใช้งานเว็บไซต์วารสารเพิ่มมากขึ้นเมื่อใช้เครื่องมือตัวนับสถิติบนเว็บไซต์ เพื่อนับจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์วารสารจากทั่วโลกพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560 ถึง ปี พ.ศ. 2565 ผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์วารสารมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปภาพที่ 1) และปัจจุบันมีจำนวนผู้ใช้งานที่ลงทะเบียนเข้ามาในระบบ ThaiJO เพื่อใช้บริการเว็บไซต์วารสารจำนวนทั้งสิ้น 1,047 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565)

รูปภาพที่ 1 แสดงจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์วารสาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2565

การประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ด้วยเพจเฟซบุ๊ก

ในปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ (online social network) มีบทบาทสำคัญอย่างมาก สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ หรือเป็นแหล่งเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ (Nema, 2016) ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ตนเองสนใจได้ทุกที่ทุกเวลาเพียงเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากความก้าวหน้าของการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ความต้องการและพฤติกรรมผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้งานเปลี่ยนแปลงไปและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (online social media) มีบทบาทความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่ใช้งาน

กันอย่างแพร่หลาย สามารถเข้าถึงผู้ใช้งานได้ทุกระดับทุกกลุ่มอายุ ซึ่งมีแนวโน้มจะกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารหลักที่สำคัญสำหรับผู้ใช้งาน (พิชิต วิจิตรบุญยรักษ์, 2554) ในปี พ.ศ. 2560 วารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้ปรับกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โดยอาศัยสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สะดวกรวดเร็ว และลดระยะเวลาในการติดต่อสื่อสาร กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการสร้างเพจเฟซบุ๊ก เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างภาพลักษณ์สร้างการมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ช่วยประหยัด

ต้นทุน และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันเพจเฟซบุ๊กของวารสารคือ

<https://www.facebook.com/RamathibodiMedJ> โดยมีบรรณาธิการวารสารเป็นผู้ควบคุม (editor) และมีเจ้าหน้าที่วารสารเป็นแอดมินเพจ (administrator page) ซึ่งทำหน้าที่ดูแล จัดทำเนื้อหา แก้ไข ควบคุม เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งเรียกว่า “โพสต์ (post)” สร้างการมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้งาน เช่น การติดตาม (follow) การแสดงความคิดเห็น (comment) การกดถูกใจ (like) และการแบ่งปัน

(share) ปัจจุบันเพจเฟซบุ๊กวารสารมีจำนวนผู้ติดตาม (followers) ทั้งหมด 1,137 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.20 และเพศหญิง ร้อยละ 58.80 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565) (รูปภาพที่ 2) จากข้อมูลเชิงลึกของเพจเฟซบุ๊กวารสารพบว่า ผู้ติดตามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศไทย รองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา และลาว ตามลำดับ โดยผู้ติดตามในประเทศไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ รองลงมาคือ นนทบุรี และเชียงใหม่ ตามลำดับ

รูปภาพที่ 2 แสดงจำนวนผู้ติดตามเฟซบุ๊กวารสาร แยกตามกลุ่มอายุและเพศ และตำแหน่งที่อยู่อาศัย 5 อันดับแรก (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565)

หมายเหตุ : จากข้อมูลเชิงลึกเพจเฟซบุ๊กวารสาร Ramathibodi Medical Journal

ในระยะแรกของการสร้างเพจเฟซบุ๊กวารสารใช้การเผยแพร่เนื้อหาด้วยรูปแบบข้อความและภาพเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลและบทความที่ได้ตีพิมพ์ในวารสาร ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 วารสารมีแนวคิดการปรับปรุงนโยบายเพื่อช่วยเพิ่ม

ประสิทธิภาพการรับรู้ข้อมูลบทความของผู้ใช้งานที่เข้าเยี่ยมชมเพจเฟซบุ๊กวารสาร จากรูปแบบเดิมคือ การจัดทำเป็นรูปภาพสรุปบทความ (infographic) ผู้ใช้งานสามารถรับรู้ข้อมูลบทความโดยการอ่านข้อมูลจากรูปภาพ ได้พัฒนา

ปรับปรุงเป็นรูปแบบใหม่คือ การจัดทำสื่อผสมรูปภาพ สรุบบทคัดย่อของบทความพร้อมเสียงบรรยาย ภาษาอังกฤษ (read-aloud infographic) เพื่อช่วยให้ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ด้วยการอ่านและ การฟังเสียงบรรยาย โดยผู้ใช้งานสามารถรับรู้ข้อมูล บทความได้ด้วยการฟังเสียงบรรยายแม้ในขณะที่ ละสายตาจากอุปกรณ์นำเสนอหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเดิน และการออกกำลังกาย วารสารได้เริ่ม

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ในรูปแบบสื่อผสมบนเพจเฟซบุ๊กวารสาร เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 เมื่อเปรียบเทียบการเข้าถึง ข้อมูล (reach) ของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอ ทั้งสองรูปแบบพบว่า การนำเสนอรูปแบบสื่อผสม ได้รับความสนใจมากกว่าโดยมีผู้เข้าถึงข้อมูล จำนวน 319 คน เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบเดิม (รูปภาพที่ 3)

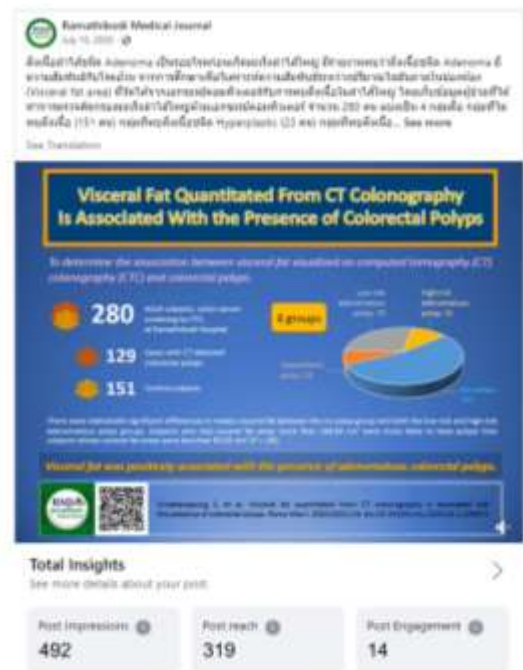
รูปภาพที่ 3 แสดงการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน เปรียบเทียบการนำเสนอข้อมูลบทความระหว่าง รูปแบบภาพ (ก) และ รูปแบบสื่อผสม (ข)

ก) รูปแบบภาพ (infographic)

เผยแพร่เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

ข) รูปแบบสื่อผสม (read-aloud infographic)

เผยแพร่เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

หมายเหตุ : จากข้อมูลเชิงลึกเพจเฟซบุ๊กวารสาร Ramathibodi Medical Journal

การพัฒนาวารสารด้วย Google Scholar

วารสาร Ramathibodi Medical Journal เป็นวารสารระดับชาติ ตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ถูก

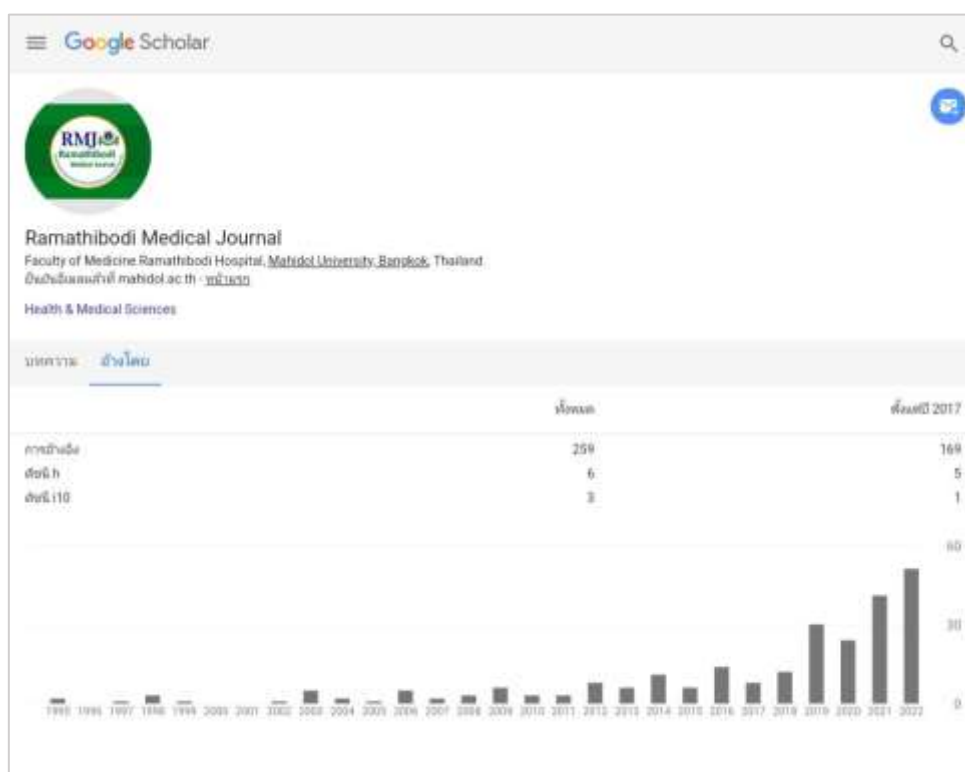
เผยแพร่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย ซึ่งได้มีการจัดทำค่าดัชนีการอ้างอิง บทความ หรือ Thai Journal Impact Factor (T-JIF)

โดยคำนวณจากการถูกอ้างอิงบทความภายในวารสารไทยที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยเท่านั้น (รจเรขา วิทยายุทธพิภูล, 2556) ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการติดตามการอ้างอิงบทความทำให้วารสารมีข้อมูลติดตามการอ้างอิงบทความได้เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น

ในปี พ.ศ. 2562 วารสาร Ramathibodi Medical Journal จึงได้นำ Google Scholar มาประยุกต์ใช้โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วารสารและบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้เป็นที่รู้จักและได้รับการอ้างอิงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ Google Scholar เป็นแหล่งเครือข่ายข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ จัดเก็บและให้บริการเอกสารทางวิชาการ เช่น บทความวิจัยบทความย่อ บทความวิชาการ หนังสือ และเอกสารวิชาการ สามารถค้นหาและ

เชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลที่สนใจได้ นอกจากนี้ Google Scholar ยังสามารถใช้ติดตามผลการอ้างอิงบทความที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงเครือข่ายงานวิจัยระดับสากลได้อีกด้วย (กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, 2555) จากการประยุกต์ใช้ Google Scholar กับวารสาร Ramathibodi Medical Journal โดยสร้างโปรไฟล์ชื่อวารสารและเพิ่มข้อมูลบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารแต่ละฉบับพบว่า บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมีจำนวนการอ้างอิงบทความเพิ่มสูงขึ้นทั้งจากการอ้างอิงภายในประเทศและต่างประเทศ (รูปภาพที่ 4) โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2565 มีจำนวนการอ้างอิงทั้งหมด 169 ครั้ง แบ่งเป็นการอ้างอิงจากภายในประเทศ 71 ครั้ง และจากต่างประเทศ 98 ครั้ง (ตารางที่ 1)

รูปภาพที่ 4 แสดงจำนวนการอ้างอิงบทความของวารสาร Ramathibodi Medical Journal ใน Google Scholar

หมายเหตุ : จากข้อมูลโปรไฟล์ Google Scholar ของวารสาร Ramathibodi Medical Journal

ตารางที่ 1 จำนวนการอ้างอิงบทความของวารสาร Ramathibodi Medical Journal ใน Google Scholar ระหว่างปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2565 แยกตามการอ้างอิงจากภายในประเทศและต่างประเทศ

ปี พ.ศ.	จำนวนการอ้างอิง (ครั้ง)		
	ในประเทศ	ต่างประเทศ	รวม
2565	18	40	58
2564	15	27	42
2563	10	14	24
2562	23	6	29
2561	2	8	10
2560	3	3	6
รวม	71	98	169

การใช้งาน Google Scholar สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวารสารได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นเครื่องมือติดตามผลการอ้างอิงและการใช้ประโยชน์ของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร และเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์เผยแพร่วารสารและบทความที่ได้รับการอ้างอิง รวมถึงขยายผลการสืบค้นข้อมูลและเชื่อมโยงเครือข่ายงานวิจัยทั้งในระดับชาติและในระดับสากลได้อีกด้วย

การประยุกต์แนวคิดเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์

จากการสืบค้นข้อมูลบทความวิชาการและงานวิจัยด้านการบริหารจัดการงานวารสารวิชาการในประเทศไทยยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะวารสารกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ อีกทั้งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Statista, 2023) ทำให้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมถึงวารสารวิชาการได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การผลิตจากรูปแบบสิ่งพิมพ์ไปสู่วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และให้บริการระบบการจัดการและตีพิมพ์วารสารออนไลน์ ซึ่งผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระดับมาก (ชวชล สุปรียาพร และ ธรพรรณกุลจันทร์, 2558) เนื่องจากมีคุณลักษณะการใช้ประโยชน์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม ผู้ใช้งานได้รับความสะดวก

รวดเร็วและไม่จำกัดสิทธิการเข้าถึง (open access) (ชาติรี วงษ์แก้ว, 2561)

วารสารวิชาการในประเทศไทยมีการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับที่ดีทั้งด้านการเปิดรับบทความ การพิจารณาบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบความถูกต้อง และการจัดพิมพ์ (ณัฐกานต์ จันดาโชติ, 2566) อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร เพื่อให้งานวิจัยสู่ประชาชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (จิรัชฌา วิเชียรปัญญา และคณะ, 2563) จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยพบว่า เฟซบุ๊ก เป็นแพลตฟอร์มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่คนไทยนิยมใช้ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565) ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ผ่านเพจเฟซบุ๊ก จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลบทความ ทั้งนี้ วารสาร Ramathibodi Medical Journal ได้ริเริ่มการประชาสัมพันธ์เผยแพร่บทความที่ตีพิมพ์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของวารสารโดยนำเสนอในรูปแบบสื่อผสมสรุปบทความย่อของบทความพร้อมเสียงบรรยายภาษาอังกฤษ ซึ่งการนำเสนอใน

รูปแบบสื่อผสมได้รับผลสำเร็จมากกว่าการนำเสนอด้วยข้อความหรือรูปภาพ สามารถศึกษาเรียนรู้และแบ่งปันข้อมูล ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ (Bredbenner & Simon, 2019; Plummer, 2021) นอกจากนี้ วารสารวิชาการในประเทศไทยที่ได้รับการบรรจุในฐานข้อมูลระดับนานาชาติยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย การประยุกต์ใช้ Google Scholar ซึ่งเป็นแหล่งเครือข่ายข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ สามารถใช้ติดตามผลการอ้างอิงบทความและเชื่อมโยงถึงงานวิจัยระดับสากล เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลการอ้างอิงระหว่างฐานข้อมูล Scopus และ Google Scholar พบว่าฐานข้อมูล Google Scholar มีการเข้าถึงข้อมูลได้ครอบคลุมมากกว่าฐานข้อมูล Scopus จึงให้ผลลัพธ์การอ้างอิงที่สูงกว่า (สุพิศรา สว่างกุล และคณะ, 2563) แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้ Google Scholar ช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร

ประโยชน์ของการบริหารจัดการวารสารวิชาการโดยการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ มีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ใช้งานเข้าถึงเว็บไซต์ได้ง่าย หรือใช้อุปกรณ์สื่อสารอื่น ๆ เพียงเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้งานเว็บไซต์วารสาร
2. ช่วยให้ผู้ใช้งานได้รับความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
3. ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถสืบค้น (search) ดาวน์โหลด (download) หรือแบ่งปัน (share) บทความที่สนใจเพื่อนำไปศึกษาได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
4. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้ข้อมูลบทความของผู้ใช้งานเพจเฟซบุ๊กวารสาร
5. ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร สร้างภาพลักษณ์ สร้างการมีส่วนร่วม สร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก

6. ช่วยลดต้นทุนการบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

7. ช่วยให้การบริหารจัดการงานวารสารมีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. ช่วยเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์วารสารและการเผยแพร่บทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร

9. ช่วยเพิ่มการอ้างอิงและเชื่อมโยงงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

บทสรุป

วารสาร Ramathibodi Medical Journal เป็นวารสารระดับชาติกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการดำเนินงานยาวนานและมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานของวารสาร ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการให้บริการที่มีคุณภาพ การบริหารงานวารสารอย่างเป็นระบบ การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ช่วยให้การบริหารจัดการงานวารสารมีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาเว็บไซต์วารสารและระบบส่งบทความออนไลน์ช่วยให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง และการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้โดยการจัดทำเพจเฟซบุ๊กและ Google Scholar ช่วยเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์วารสาร การเผยแพร่บทความที่ได้รับตีพิมพ์ และทำให้บทความได้รับการอ้างอิงเพิ่มขึ้น ซึ่งกลยุทธ์นี้อาจนำไปปรับใช้ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่วารสารและบทความผ่านสื่อออนไลน์อื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมต่อไปในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง สฤกพรพรรณ วิไลลักษณ์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวัฒนธรรม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์

ชูศักดิ์ โอภาสเจริญ บรรณาธิการวารสาร Ramathibodi Medical Journal ที่กรุณาสนับสนุนการดำเนินงาน และพัฒนางานวารสาร ตลอดจนสนับสนุนการเขียนบทความนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565, 31 สิงหาคม). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. <https://www.etda.or.th/getattachment/78750426-4a58-4c36-85d3-d1c11c3db1f3/IUB-65-Final.pdf.aspx>

กัญญาภัค สระแก้ว, นवलพรรณ ชำนิ, และ อนันตญา ขจัดโรคา. (2562). การพัฒนาคุณภาพวารสารรามธิบดีเวชสาร: จากอดีตสู่ปัจจุบัน. *Mahidol R2R e-Journal*, 6(1), 14-23. <http://doi.org/10.14456/jmu.2019.2>

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2555). Google Scholar ฐานข้อมูลวิจัย เพื่อช่วยเหลือนักวิจัยมือใหม่. *รังสิตสารสนเทศ*, 18(2), 5-14.

จิรัชมา วิเชียรปัญญา, อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, และพร้อมภัก บึงบัว. (2563). การพัฒนาระบบการจัดการความรู้การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 25(1), 501-518.

ชวลล สุปรียาพร และ ธรพรรณ กุลจันทร์. (2558). การวิเคราะห์คุณลักษณะการใช้งานวารสารอิเล็กทรอนิกส์สำหรับ Open Journal Systems. *วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ*, 8(1), 101-114.

ชาติรี วงษ์แก้ว. (2561). วารสารวิชาการไทยกับการเข้าถึงแบบเสรี. *วารสารห้องสมุด*, 62(1), 68-84.

ณัฐรกันต์ จันทาโชติ. (2566). การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของวารสารวิชาการในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 2(1), 36-50.

พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่แห่งอนาคต. *วารสารนักบริหาร*, 31(4), 99-103.

จุฬา วิทยายุทธภูมิ. (2556, 11 เมษายน). การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดคุณภาพวารสาร. <https://stang.sc.mahidol.ac.th/pdf/research/Jmetrics.pdf>

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. (2560). การใช้งานระบบ Thai Journal Online 2.

_____. (2565, 7 มีนาคม). รายชื่อวารสารทั้งหมด. <https://tci-thailand.org/list%20journal.php>

สุพัตรา สว่างกุล, วรินยุพา พินิตภูวดล, และ ดารินทร์ สากิยลักษณ์. (2563). การศึกษาเปรียบเทียบค่าบรรณมิติระหว่างฐานข้อมูล Scopus และ Google Scholar ของอาจารย์ในภาควิชา จักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. *จักษุเวชสาร*, 34(1), 30-38.

Bredbenner, K., & Simon, SM. (2019).

Video abstracts and plain language summaries are more effective than graphical abstracts and published abstracts. *PLOS ONE*, 14(11), e0224697. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0224697>

Lepage, P., & Andrew, R. (2022, September 22). *Responsive web design basics*. Web Dev. <https://web.dev/responsive-web-design-basics/>

Nema, R., & Pandey, A. (2016). A review on online social network: issues & challenges.

Social Networking, 5, 57-61.

<http://doi.org/10.4236/sn.2016.52006>

Plummer, L. (2021, May 6). *How social media can help societies and journals extend their reach*. Elsevier Connect.

<https://www.elsevier.com/connect/how-social-media-can-help-societies-and-journals-extend-their-reach>

Ramathibodi Medical Journal. (2017, October 9).

Facebook posts. Facebook.

<https://www.facebook.com/RamathibodiMedJ>

RamathibodiMedJ

_____. (2019, March 29). *Google Scholar profile*. Google Scholar.

<https://scholar.google.co.th/citations?user=N7b2p9MAAAAJ&hl=th&authuser=1>

Statista Research Department. (2023, May 19).

Internet penetration rate in Thailand 2019-2028. Statista

<https://www.statista.com/statistics/975067/internet-penetration-rate-in-thailand/>